

Doctor în istorie, membru asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România, membru al consiliului de cercetare științifică al Institutului European pentru Cercetări Multidisciplinare, Directorul Centrului de Științe Istorice și Arheologie al acestuia, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, filiala Iași.

Până în prezent, în domeniul științific este: autorul a șase volume, un al șaptelea fiind în pregătire; coautor la 27 volume; coordonatorul a 23 volume; consultant pentru 5 volume și un film documentar; îngrijitorul a 3 lucrări anastatice (7 volume); realizator a 7 podcasturi radiofonice și 7 filme documentare; cercetare și documentare pentru 14 expoziții istorice exterioare și autor a peste 300 de articole de specialitate sau de popularizare a istoriei, tradițiilor și patrimoniului.

Marius-Adrian NICOARĂ

SALA UNIRII DIN CHIȘINĂU ȘI BUZOIENII, URMAȘI AI LUI ALEXANDRU MARGHILOMAN

LC: Anul 2024 este sub semnul consemnării a 170 de ani de la nașterea buzoianului Alexandru Marghiloman, prim-ministru al României întregite. Cum și-au manifestat buzoienii recunoștința față de Alexandru Marghiloman, care a devenit un adevărat simbol, o personalitate emblematică în spațiul românesc?

MAN: În lumea românească există un binecunoscut, apreciat și invidiat patriotism local buzoian, bazat pe moștenirea multiseclară a vajnicilor și orgolioșilor noștri înaitași, reprezentati deseori de puternicii boieri buzoieni. De aceea nu este întâmplător faptul că anul 2024 a adus oportunitatea de a aduce un omagiu postum acestui mare patriot român. Destinul cu totul special, așa spune de film hollywoodian de succes, al lui Alexandru Marghiloman, este astăzi cunoscut și apreciat de către posteritate. Poate cele mai sugestive sunt câteva dintre afirmațiile sale testamentare: *Mă duc oricând s-o încheia viața mea, cu conștiința în pace ... Am greșit poate mai des decât socotesc, dar gândul mi-a fost totdeauna curat și mi-am iubit țara. ... Eu am intrat în politică bogat și am ieșit sărac, dar cu mâinile curate.* Destinul celui care a apărut Țara, Dinastia și Armata în anul 1918; a fost artizanul

miraculoasei Uniri a Basarabiei cu România și a pus bazele Unirii Bucovinei cu Țara Mamă; a fost nedrept, deoarece nu a binemeritat de la patrie. Permanent lovit de adversarii săi politici, inițial neînțeles de contemporani, stigmatizat de sovietici și comuniști, după Decembrie 1989 a fost redescoperit și admirat ca fiind un mare român. Însă nu numai moștenirea sa spirituală este importantă ci și cea materială. Astfel, acum când am sărbătorit 170 de ani de la nașterea *Marelui Buzoian*, grație spiritului vizionar al echipei domnului primar al municipiului Buzău, Constantin Toma, s-a reușit: reabilitarea și inaugurarea la timp a Casei de oaspeți (imobil ce a fost gazda tuturor marilor personalități române ale acelor vremuri); a grajdurilor ce au fost adăpost modern cailor care dețin încă recordul de 22 de derby-uri hipice internaționale câștigate; a fost recuperat bustul „Lordului Valah” furat din parcul domeniului său buzoian; a fost lansată „Marghilomana” celebra cafea a familiei, de către doamna Irina Vladuca Marghiloman; a fost realizat un ciclu de emisiuni tematice de televiziune de către postul Antena 3 și s-a desfășurat o nouă ediție a sesiunii de comunicări științifice, pentru care vă mulțumim, doamnă Condraticova, și dumneavoastră personal.

LC: Vorbim, în ultima vreme, mult de patrimoniu, fie cel cultural, fie cel natural. Orașul Buzău, din acest punct de vedere, cum poate fi prezentat pentru publicul neavizat?

MAN: Orașul Buzău este urbea cea mai importantă a județului cu același nume. O mare parte din acest județ, sub denumirea de Ținutul Buzăului, a obținut în aprilie 2022 validarea oficială ca geoparc internațional UNESCO, fiind astfel recunoscut drept teritoriu cu valori naturale și culturale de importanță globală, parte a patrimoniul mondial. Desigur, a contat foarte mult patrimoniul cultural și natural al acestuia, la care eu, ca buzoian get-beget, adaug energia specială a locului pe care toți oaspeții noștri o simt atunci când ne vizitează. Aflat în avangarda promovării bogatului nostru patrimoniu, aceeași echipă administrativă a domnului primar Toma, a organizat în parteneriat cu Academia Oamenilor de Știință din România, Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Asociația Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu”, Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare, *Dialogica Revistă de studii culturale și literatură* și Centrul Cultural și Educațional „Alexandru Marghiloman” din Buzău, două sesiuni științifice cu tema *Salvarea patrimoniului, salvarea identității*, prima – în anul 2022, cu subtema *Buzău, 1650 de ani*, iar cea de-a doua – în anul 2023, cu subtema *Buzăul oraș deschis tradițiilor, cercetării istorice și salvării patrimoniului*. Din nou revin la colaborarea noastră fructuoasă, amintind faptul că pe 9 februarie 2023, în cadrul Conferinței științifice internaționale *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine*, pe care cu onoare o patronați la Chișinău, am prezentat studiul: *Buzău City Compass – Proiect de bună practică la Curbura Carpaților/Buzău City Compass – Good practice project at The Curvature Of The Carpaties*. Astăzi sunt identificate 200 de obiective de vizitat în orașul Buzău, pe care le puteți inițial vizualiza și asculta în limbile română, engleză și franceză, pe adresa de net <https://buzauopen.ro/pat/>, iar la fața locului sunt accesibile informații și cu ajutorul unui cod QR.

LC: Ce oferă Buzăul pentru turiștii din țară și din străinătate? Cum promovăm acest brand al Orașului Deschis?

MAN: Creșterea anuală a numărului de turiști sosiți în județul Buzău este exponențială. Nici nu știu ce să amintesc dintr-un număr de 88 de obiective turistice, mai mult sau mai puțin accesibile și amenajate, luate în evidență. Poate cele mai renumite atracții ale acestei regiuni pitorești din zona Curburii Carpaților sunt: *Tabăra de sculptură Măgura, Vulcanii noroioși, Domurile de sare, Focurile vii, Trovanții de la Ulmet, Așezările rupestre – Țara Luanei, Muzeul Chihlimbarului, Lacul Vulturilor, Barajul și Lacul de acumulare Siriu, Stațiunea Sărata Monteoru, Herghelia Cislau, Casa memorială Vasile Voiculescu*. Nu mai vorbesc aici complementar de unicitatea bucătăriei buzoiene, de covrigii sau cârnații de Pleșcoi, la care pot adăuga babilul, ghiudemul, pastrama, Țuica și vinul nostru.

În ceea ce privește promovarea urbei noastre pentru turiștii din țară și din străinătate, brandul *Buzău – Orașului Deschis*, este deja un reper fundamental. Municipiul Buzău a câștigat, pe 24 iunie 2021, medalia de aur și titlul de „Cel mai bun brand de oraș din Europa”, devansând Parisul în finală, în cadrul Galei „Transform Awards”, desfășurată la Londra. Acest premiu a lansat Buzăul în lumea largă. La cererea echipei edilului buzoian, ideea de a defini și a avea un brand de oraș a fost concretizată de ieșeanul Adrian Mironescu, creatorul brandului „Buzău – Oraș Deschis”. Drumul care să ducă Buzăul cât mai sus are diferite etape și obiective precum: *Buzău – oraș deschis viitorului, Buzău – oraș deschis educației, Buzău – oraș deschis culturii, Buzău – oraș deschis sportului, Buzău – oraș deschis dezvoltării* etc.

LC: Colaborarea dintre Chișinău și Buzău: ce avem de făcut pentru a fortifica acest parteneriat de durată?

MAN: Cred că aici suntem pe un drum foarte bun. Suntem frați, și colaborarea Chișinău – Buzău este una firească, exemplară. Din 27 martie 2018, așadar de 6 ani, Primăria Muni-

ciului Buzău, Centrul Cultural și Educațional „Alexandru Marghiloman” și Fundația pentru Cercetări Multidisciplinare prin Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare, în special Centrul de Științe Istorice și Arheologie, sunt în dialog permanent cu Academia Oamenilor de Știință din România, Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Asociația Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu” și nu numai, pentru promovarea valorilor culturale comune, a patrimoniului și imaginii Republicii Moldova și României. Câteva exemple poate sunt sugestive: Municipiul Buzău din România este înfrățit cu municipiul Strășeni și cu Raionul Ialoveni. Astfel, un ansamblu sculptural a fost donat Consiliului raional Ialoveni de către Primăria Buzău. Ansamblul monumental, ce este format din 2 busturi și o pisanie, a fost inaugurat la 27 martie 2023, cu ocazia marcării a 105 ani de la Unirea Basarabiei cu România, în Parcul „Sfatul Țării” din orașul Ialoveni. Cele două busturi, monumente de for public, îi reprezintă pe Alexandru Marghiloman (născut la Buzău) și Ion Constantin Inculeț (născut la Răzeni, raionul Ialoveni). Înafara înfrățirii cu raionul Ialoveni, municipiul Buzău a decis înființarea Teatrului Municipal „Maximilian” Buzău, împreună cu Teatrul Național „Mihai Eminescu” din Chișinău. Pe lângă acestea, să amintim și de donația privată a unor buzoieni, în valoare de 50.000 de euro către Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice de la Chișinău, pentru reabilitarea completă a istoricei Săli a Unirii, ce a găzduit „Sfatul Țării” în memorabila dată de 27 martie 1918.

Sala Unirii are o deosebită semnificație pentru noi buzoienii, tocmai de aceea la apelul făcut de către domnul primar Constantin Toma am răspuns strângând această sumă, donatorii dorind în majoritate să rămână anonimi. Vă mărturisesc sincer că cea mai mare dorință și răsplătă a noastră este ca sala să primească strălucirea de odinioară, prin realizarea unei reabilitări de calitate, în conformitate cu aspectul său original, cu materiale de calitate, pe măsura sumei donate. Satisfacția supremă va fi folosirea ei în viitor pentru activități de anvergură.

LC: În anul 2025 vom comemora 100 de ani de la plecarea în eternitate a lui Alexandru Marghiloman. Ce putem face împreună, Buzăul și Chișinăul, pentru a cinsti memoria Artizanului Unirii Țării din anul 1818?

MAN: Așa este, ca o ironie a sortii, marele apărător al Dinastiei Române a plecat la Domnul chiar de Ziua Regalității, pe 10 mai 1925. Echipa domnului Constantin Toma este în pregătirea unei suite de activități culturale, științifice și educaționale care să se desfășoare la Chișinău și Buzău. Cu ajutorul dumneavoastră personal, – și vă mulțumim anticipat –, sperăm să inaugurăm atunci Sala Unirii reabilitată și să desfășurăm acolo o nouă conferință cu oameni de știință din Republica Moldova și România, desigur cu publicarea comunicărilor în reviste și volume dedicate. La Buzău, ne dorim continuarea programului teatral „Chișinău pentru Buzău”, apoi să valorificăm și spațiile reabilite, aflate pe Domeniul Marghiloman și, de asemenea, să edităm noi cărți despre „Lordul Valah”, aflate deja în lucru.

LC: Problema tinerilor a ajuns pe agenda tuturor guvernelor. Ce mesaj aveți pentru tinerii care au în față mai multe perspective și au marea șansă să traiască într-un secol al provocărilor?

MAN: Tinerii noștri sunt speranța noastră. Îi cunosc destul de bine, deoarece am contribuit la educarea lor și am lucrat cu numeroase generații de tineri. Marea lor majoritate sunt persoane agreabile, educate, dornice de afirmare. Eu am convingerea că acest secol este cel al asumării individuale și de grup a libertăților cetățenești, a credințelor, a moștenirilor și tradițiilor fiecărei nații, în contextul unei globalizări făcute cu discernământ și moderație. Sunt sigur că prin tinerii noștri, România și Republica Moldova vor evolua spre noi orizonturi de prosperitate și de ce nu, spre mult dorita unitate statală, logică, normală și binevenită.

Interviu realizat de
Liliana CONDRATICOVA,
doctor habilitat în istorie,
doctor habilitat în studiul artelor